

ANITA SHREVE

# Het gewicht van water

deel 1

Vertaald uit het Engels  
door Mariëtte van Gelder



GROTE LETTER BIBLIOTHEEK  
DEVENTER

Ik moet dit verhaal loslaten. Het is nu aanhoudend bij me, als een niet te torsen last.

Ik zit in de haven en kijk naar Smuttynose in de verte. Een roze gloed, een vlek, trekt over het eiland. Ik zet de motor af van de kleine boot die ik heb gehuurd, houd mijn vingers in het water en laat mijn hand door de ijzige kou omhullen. Ik haal mijn hand door het zeewater en bepeins dat de oceaan, deze haven, een bewaarplaats van geheimen is, zijn eigen klaaglied.

Ik ben hier eerder geweest. Een jaar geleden. Toen heb ik foto's gemaakt van het eiland, van de begroeiing die zich er in weerwil van het water had verankerd: zwarte zegge, wasgagel, schapezuring en wier. Het eiland is niet kaal, maar het is wel dor en naargeestig. Het bestaat uit graniet, en overal zijn grillig gevormde riffen met scherpe randen. De bewoners van destijds zullen over een uitgesproken vasthoudendheid beschikt moeten hebben, en ik stel me voor hoe ze zich schrap zetten tegen de elementen en zich wortelden in de barsten in de

rotsen, net als de planten die het nog steeds overleven.

Het huis waarin de twee vrouwen werden vermoord is in 1885 afgebrand, maar toen ik hier vorig jaar was, heb ik de voetafdruk ervan gefotografeerd, de zichtbare omtrek. Ik ben in een boot gestapt en heb foto's genomen van de wit uitgeslagen riffen van Smuttynose en de kapmeeuwen die over het eiland zweefden en naar vissen doken die alleen zij konden zien. De vorige keer dat ik hier was, bloeiden er gele rozen en braamstruiken.

De vorige keer dat ik hier was, kwam er iets verschrikkelijks tot stand, maar dat wist ik toen nog niet.

Ik haal mijn hand uit het water en laat de druppels op de papieren in het karton vallen, dat aan de randen al vochtig is van het water. De roze gloed wordt paars.

Soms denk ik dat als de pijn weg zou trekken als je een verhaal maar vaak genoeg vertelt, als de woorden dan als water langs mijn armen af- en weg zouden glijden, ik dat verhaal wel duizend keer zou vertellen.

Het is mijn taak het te melden als ik iets zie, een rotsachtig rif, een eiland. Ik sta op de boeg en kijk in de mist. Ik tuur zo ingespannen dat ik dingen begin te zien die er niet zijn. Eerst kleine, bewegende lichten en dan uiterst subtiele nuances grijs. Was dat een schaduw? Was dat een vorm? En dan, zo plotseling dat ik een paar belangrijke seconden lang geen woord uit kan brengen, zijn ze er allemaal: Appledore, Londoners, Star en Smuttynose, rotsen die uit de mist opdoemen. Smuttynose, uit één stuk, vlak met gebleekte riffen, streng en zwijgend.

Ik roep iets. *Land in zicht*, roep ik waarschijnlijk.

Soms krijg ik last van claustrofobie op de boot, zelfs alleen op de boegspriet. Dat had ik niet verwacht. Wij, vier volwassenen en een kind, zijn gedwongen zo goed mogelijk samen te leven in een ruimte die niet groter is dan een kleine slaapkamer, waar het ook nog bijna altijd vochtig is. De lakens zijn klam, mijn ondergoed is klam. Rich, die de boot al jaren heeft, zegt dat dat nu eenmaal bij zeilen hoort. Zijn

toon wekt bij mij de indruk dat het aanvaarden van het vocht, of er zelfs een zeker genoegen in scheppen, een teken van karakter is.

Rich heeft een nieuwe vriendin meegenomen, die Adaline heet.

Rich geeft instructies. De zeilboot, een Morgan 41, is oud maar goed onderhouden en het teakhout is pas nog gelakt. Rich roept dat hij de bootshaak moet hebben en schreeuwt naar Thomas dat hij de boei te pakken moet zien te krijgen. Rich mindert vaart, zet de motor in de achteruit, geeft een klein beetje gas en manoeuvreert de lange, slanke boot, de ruimte die zich door het water beweegt, naar de ligplaats. Thomas bukt zich en pakt de boei. Adaline kijkt op van haar boek. Het is onze derde dag aan boord: Hull, Marblehead, Annisquam, en nu de Isles of Shoals.

De Isles of Shoals is een archipel in de Atlantische Oceaan, op vijftien kilometer ten zuiden van Portsmouth aan de kust van New Hampshire. De eilanden meten van noord naar zuid vijfeneenhalve kilometer, en van oost naar west tweeëneenhalve kilometer. Het zijn er negen bij vloed en acht bij eb: White en Seavey zijn aan elkaar verbonden. Het grootste eiland deed de eerste bewoners denken aan een vet var-

ken dat zich in zee wentelde, en werd daarom Hog genoemd. Smuttynose, onze bestemming, heeft zijn naam te danken aan een kluit zee-wier op de neus van een rots die in de oceaan uitsteekt. Het is altijd een onaantrekkelijke naam geweest, hoewel de andere zich als gedichten uit een logboek laten lezen: ‘Vandaag passeerden we de eilanden Star en Malaga en Seavey en Londoners, en rondden tot ons geluk de verraderlijke rotsen van Shag en Eastern en Babb’s en Mingo.’

In 1635 werden de Isles of Shoals officieel verdeeld tussen de Massachusetts Bay Colony, waartoe ook Maine behoorde, en het gebied dat later bekend zou komen te staan als New Hampshire. Duck, Hog, Malaga, Smuttynose en Cedar gingen naar Maine. Star, Londoners, White en Seavey waren voor New Hampshire. Die verdeling is altijd zo gebleven. In 1635, toen de ordonnantie werd afgekondigd, zochten bijna alle bewoners van Star hun heil op Smuttynose, omdat in Maine nog sterkedrank gedronken mocht worden.

In de reisgidsen lees ik verbijsterende feiten: op het eiland Star verborg ene Betty Moody zich in 1724 met haar drie kinderen voor de indianen in een spelonk. Ze ging plat op de grond

liggen en hield haar baby, een meisje, stevig tegen haar borst gedrukt. Mevrouw Moody wilde het kind stilhouden, opdat het hun schuilplaats niet zou verraden, maar toen de indianen weg waren, kwam ze tot de ontdekking dat ze haar dochtertje had gesmoord.

Rich ziet eruit als een worstelaar: compact en goed gespierd.

Hij heeft zijn hoofd kaalgeschoren en zijn gebit is volmaakt. Ik vind dat hij absoluut niet op Thomas lijkt – het moet een gril van de genen zijn; ze schelen tien jaar. Rich kietelt Billie genadeloos, zelfs op de Zodiac. Ze kronkelt alsof ze gemarteld wordt, maar pruilt als hij ophoudt. Rich loopt met atletische gratie over de Morgan en wekt de indruk een man te zijn die nooit iets moeilijk heeft gevonden.

Onze vorige haven was Annisquam, niet ver hiervandaan, en we komen in de vroege ochtend aan. Ik kijk naar Thomas, die zich over de achtersteven buigt om de boei te pakken. Hij heeft witte benen met krullend zwart haar boven zijn knieholtes. Hij draagt een roze overhemd met opgestroopte mouwen op zijn zwembroek. Ik vind het vreemd om Thomas, sinds vijftien jaar mijn echtgenoot, klusjes op de boot te zien doen als matroos van zijn jon-

gere broer. Zonder zijn pen en boeken lijkt Thomas weerloos, gedesoriënteerd door de lichamelijke arbeid. Terwijl ik naar hem kijk, valt het me op, zoals zo vaak, dat mijn man te groot voor zijn omgeving lijkt. Het is of hij altijd moet bukken, zelfs als hij zit. Zijn haar, dat vrij lang is en bijna kleurloos is geworden, valt over zijn voorhoofd en hij strijkt het uit zijn gezicht met een gebaar dat me dierbaar is en dat ik al duizend keer heb gezien. Het ontgaat me niet dat Thomas, hoewel hij de oudste broer is, of misschien juist daardoor, zo af en toe verlegen wordt van Rich en Adaline samen, als een vader in het gezelschap van zijn volwassen zoon met een vrouw.

Wat denkt die Adaline als ze naar Thomas kijkt? Mijn echtgenoot is een dichter van de bovenste plank en nu al een soort emeritus aan de universiteit, ofschoon hij pas zevenenveertig is. Adaline schrijft geen gedichten, maar lijkt veel bewondering voor Thomas' werk te koesteren. Ik vraag me af of ze zijn gedichten echt al kende, of ze speciaal voor deze tocht heeft gelezen.

Als ik tijd heb, lees ik over de eilanden. Ik zeul kilo's papier in mijn fototas mee: reisguides, verslagen van de moorden, een transcrip-



tie van het proces – gekregen van de afdeling Onderzoek, waar ze schijnen te denken dat ik het artikel schrijf. Ten tijde van de moorden, in 1873, werd er in de kranten over geschreven, en later hadden diezelfde kranten het over ‘het proces van de eeuw’. Deze zomer horen we die uitdrukking ook telkens, als we kijken naar een rechtbankspektakel dat zelfs de meest fanatieke toeschouwers zo goed als murw heeft gemaakt. Mijn redacteur ziet een verband tussen beide processen: een dubbele moord met een mes, een roemrucht proces en indirect bewijsmateriaal dat draait om de kleinste feitelijke details. Ikzelf zie weinig overeenkomsten, maar tijdschriften proberen overal iets van te maken. Ik word betaald voor het nemen van de foto’s.

Ik krijg een gulle onkostenvergoeding, maar Rich, die technische tijdschriften uitgeeft, wil van geen beloning horen. Ik ben blij dat Thomas aan zijn jongere broer en diens boot heeft gedacht: ik zou niet graag met een wildvreemde kapitein of bemanning opgesloten willen zitten.

Hoelang, vraag ik me af, gaat Rich al met Adaline om?

Ik lees veel verslagen van de moorden. Wat

me het meest opvalt, is hoe betrekkelijk feiten eigenlijk zijn.

Als ik aan de moorden denk, probeer ik me voor te stellen wat er die nacht gebeurd zou kunnen zijn. In mijn fantasie stormde het en beukte de zeewind tegen de ruiten. Soms kan ik die wind horen en het houten huis onder de hoge vederwolken rond de volle maan zien. Maren en Anethe lagen misschien elk op hun rug aan een kant van het tweepersoons bed (of zouden ze elkaar aangeraakt hebben?) en in de kamer daarnaast lag Karen, die het plotseling uitschreeuwde van angst.

Of zou de hond eerst geblaft hebben?

Soms zie ik de moorden voor me als een tafereel van een subtiele gratie en schoonheid, met slanke, angstig geheven armen in witte nachtjaponnen, witte nachthemden tegen de sneeuw, scherp afgetekende rotsen en de storm die het dunne linnen van bijvoorbeeld lakens aan een waslijn doet opbollen. Ik zie een opgestoken arm achter een raam, de maan, die vegen op de ruiten etst en een vrouw die een andere vrouw roept, en nog een, terwijl onder hen, aan de waterlijn, de golven hard en onafgebroken tegen de sloep slaan.

Ik kijk graag naar mijn dochter als ze in haar